

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/160/2019
Identifikačné číslo spisu: 7511202626
Dátum vydania rozhodnutia: 18.12.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Milan Lalík
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:7511202626.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu W. A., bývajúceho v K., W.N. XX, zastúpeného JUDr. Danicou Holováčovou, advokátkou v Košiciach, Čajakova 5, proti žalovanému M. V., bývajúcemu v K., X. XX, zastúpenému JUDr. Petrom Molitorisom, advokátom v Košiciach, Štúrova 20, o zaplatenie 200 000,- eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Košice-okolie pod sp. zn. 7 C 177/2011, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 28. augusta 2018 sp. zn. 6 Co 48/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice-okolie v poradí druhým rozsudkom z 25. augusta 2017 č. k. 7 C 177/2011-259 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal uloženia povinnosti žalovanému zaplatiť mu sumu 200 000,- eur s príslušenstvom z titulu nevrátenia poskytnutých peňažných prostriedkov na základe zmluvy o pôžičke, a rozhodol, že žalovanému priznáva proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že zmluva o pôžičke je reálnou zmluvou, ktorá pre vznik záväzku vyžaduje nielen dohodu (konsenzus) strán o predmete pôžičky, ale aj skutočné odovzdanie tohto predmetu. V prejednávanej veci mal z vykonaného dokazovania preukázané, že síce došlo k uzavretiu predmetnej zmluvy o pôžičke medzi stranami a podpísaniu jej písomného vyhotovenia, avšak žalobca ako veriteľ v konaní neunesol dôkazné bremeno, že predmet pôžičky, t. j. peňažné prostriedky v hodnote 200 000,- eur, žalovanému ako dlžníkovi skutočne (reálne) odovzdal. Z tohto dôvodu žalobu ako neopodstatnenú zamietol.

2. Krajský súd v Košiciach na odvolanie žalobcu rozsudkom z 28. augusta 2018 sp. zn. 6 Co 48/2018 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a rozhodol, že žalovaný má proti žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav, na základe vykonaných dôkazov dospel k správny skutkovým zisteniam, vec správne právne posúdil a s odôvodnením jeho rozhodnutia sa v

celom rozsahu stotožnil. Podľa jeho názoru súd prvej inštancie správne vyhodnotil vykonané dôkazy jednotlivo a všetky v ich vzájomnej súvislosti s prihliadnutím na všetko, čo počas konania vyšlo najavo, a dospel k správne skutkovému záveru, že reálne odovzdanie finančných prostriedkov žalobcom žalovanému bez akýchkoľvek pochybností preukázané nebolo, a preto napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, ktorého prípustnosť a dôvodnosť vyvodzoval z ustanovenia § 420 písm. f/ C.s.p. Namietal, že rozhodnutia súdov oboch nižších inštancií sú arbitrárne, nedostatočne odôvodnené, nepresvedčivé a nepreskúmateľné, a to predovšetkým vo vzťahu k procesnému útoku žalobcu, čím došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces. Podľa jeho názoru súdy na základe vykonaných dôkazov dospeli k nesprávnym skutkovým zisteniam, pretože z výpovedí ním navrhnutých svedkov vyplýva, že títo boli osobne prítomní pri odovzdaní a prevzatí predmetu pôžičky. Samotná okolnosť, že nevedeli uviesť presnú sumu odovzdaných peňazí, nemôže mať za následok úplné spochybnenie ich výpovedí, pretože svedkovia boli v danom prípade v postavení tretích osôb bez povinnosti náležitej obozretnosti. Obdobne spochybnená a vyhodnotená ako účelová nemôže byť ani svedecká výpoveď len z toho dôvodu, že svedok je jeho príbuzným v priamom rade. Pokiaľ súdy poukázali na iné zmluvné vzťahy, tieto nemali žiadny hmotnoprávny súvis s predmetnou zmluvou o pôžičke, preto nemohli byť relevantné pre náležité zistenie skutkového stavu veci. Navrhol, aby dovolací súd rozhodnutia súdov oboch nižších inštancií zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu žalobcu uviedol, že rozhodnutia súdov oboch nižších inštancií považuje za zákonné a vecne správne. Podľa jeho názoru dovolacie námietky o ich arbitrárnosti a nepreskúmateľnosti sú neopodstatnené, pretože súdy sa dostatočným spôsobom vysporiadali s vykonanými dôkazmi a jednotlivo aj v ich vzájomných súvislostiach ich vyhodnotili správne. Vádu zmatečnosti v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p. môže nedostatočné odôvodnenie rozsudku zakladať iba celkom výnimočne, čo však v danom prípade konštatovať nemožno. Navrhol, aby dovolací súd dovolanie žalobcu ako procesne neprípustné odmietol.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C.s.p.) skúmal najskôr, či sú dané procesné predpoklady pre to, aby uskutočnil meritórny dovolací prieskum napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

6. Podľa § 420 písm. f/ C.s.p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

7. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 420 C.s.p. nie je však významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil chyby vymenovanej v tomto ustanovení, ale rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

8. Princípu práva na spravodlivý proces zodpovedá právo účastníka na určitú kvalitu súdneho

rozhodnutia a povinnosť súdu svoje rozhodnutie riadne odôvodniť. Súd sa teda musí zaoberať účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p. môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, III. ÚS 47/2019, 4 Cdo 34/2018, 4 Cdo 3/2019, 5 Cdo 57/2019, 8 Cdo 152/2018).

9.1. V posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p. Súdny oboch nižších inštancií v odôvodneniach svojich rozhodnutí podrobne popísali obsah podstatných skutkových tvrdení strán a dôkazov vykonaných v konaní, vysvetlili, ako ich skutkové tvrdenia a právne argumenty posúdili, z ktorých dôkazov vychádzali a ako ich vyhodnotili, a zároveň citovali ustanovenia, ktoré aplikovali a z ktorých vyvodili svoje právne závery. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu sa vyporiadava so všetkými podstatnými odvolacími námietkami žalobcu a ostatnými rozhodujúcimi skutočnosťami. Ich myšlienkový postup je v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky rozhodujúce skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijali.

9.2. Z odôvodnenia rozhodnutí súdov oboch nižších inštancií vyplýva, že medzi stranami nebolo sporné, že došlo k formálnemu uzavretiu zmluvy o pôžičke, ale či došlo k reálnemu odovzdaniu peňažných prostriedkov žalovanému, a preto dokazovanie správne zamerali na objasnenie tejto skutočnosti. Z odôvodnenia rozhodnutí súdov ďalej vyplýva, ako dôkazy vykonané na zistenie tejto skutočnosti vyhodnotili, a to jednotlivo ako aj vo vzájomnej súvislosti a s prihliadnutím na všetko, čo počas konania vyšlo najavo. Súdny postupovali správne, keď sa zamerali na skutočnosť, odkiaľ mal (a či vôbec mal) žalobca takú vysokú sumu peňazí v hotovosti, teda či vôbec bol platobne schopný reálne poskytnúť (odovzdať) túto sumu žalovanému, a tiež keď konfrontovali výpovede jednotlivých svedkov navzájom ako aj s ďalšími vykonanými dôkazmi a zistenými skutočnosťami, a tak vyhodnotili ich vierohodnosť a relevantnosť pre rozhodnutie vo veci. Podľa názoru dovolacieho súdu konajúce súdy dostatočným spôsobom zdôvodnili, prečo aj napriek výpovediam svedkov (vrátane otca žalobcu), ktorí mali potvrdiť odovzdanie peňažných prostriedkov žalovanému, považovali za nepreukázané, že k odovzdaniu peňazí reálne došlo, a zrozumiteľne uviedli, že hlavným dôvodom, prečo výpoveď otca žalobcu nepovažovali za relevantnú pre rozhodnutie vo veci, bolo predovšetkým to, že bola zmätočná a rozporná (porov. bod 33 rozsudku súdu prvej inštancie), a nie (len) to, že šlo o výpoveď príbuzného žalobcu v priamom rade, a preto o výpoveď účelovú. Súdny takisto správne skúmali aj širšie okolnosti uzavretia predmetnej zmluvy o pôžičke, ktoré počas konania vyšli najavo, keďže sa ukázalo ako podstatné pre riadne zistenie skutkového stavu veci aj zistenie skutočného charakteru (účelu) tejto zmluvy o pôžičke v kontexte ďalších právnych vzťahov a zmlúv uzavretých žalobcom, jeho otcom a obchodnými spoločnosťami, v ktorých pôsobili ako konatelia resp. ako tichý spoločník, vyplývajúcich z ich podnikateľskej činnosti, pričom dospeli k záveru, že zmluva o pôžičke bola uzavretá len ako forma krytia (zábezpeky) pre prípad, že by sa nepodarilo realizovať ich podnikateľský zámer s kúpou pozemkov, ktoré sprostredkoval žalovaný, a následnou rekonštrukciou hotelového komplexu v Herľanoch. Napokon, tieto tvrdenia a skutočnosti boli predmetom procesnej obrany žalovaného, preto súdy boli v rámci zachovania jeho práva na spravodlivý proces povinné preskúmať opodstatnenosť tejto obrany.

9.3. Na základe uvedeného teda možno konštatovať, že súdy pri hodnotení skutkových zistení a skutkových záverov neopomenuli vziať do úvahy žiadnu z namietaných skutočností, či skutočností, ktoré v konaní vyšli najavo, z uvedeného je zjavné, ako a z akých dôvodov odvolací súd rozhodol a podľa názoru dovolacieho súdu má odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu (ktoré treba v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie chápať ako jeden vecný celok) všetky náležitosti v zmysle § 393 C.s.p. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ C.s.p. nemožno považovať to, že žalobca sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožňuje a že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa jeho predstáv. Samotná skutočnosť, že dovolateľ so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutí súdov oboch nižších inštancií nesúhlasí a nestotožňuje sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ C.s.p., pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil

sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

10. Dovolací súd v tejto súvislosti považuje za potrebné dodať, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - porov. ustanovenie § 442 C.s.p., v zmysle ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p., avšak dovolací súd takúto vadu v posudzovanom spore nezistil.

11. So zreteľom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že žalobca neopodstatnene namieta, že odvolací súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a preto jeho dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c/ C.s.p.

12. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 druhá veta C.s.p.). O výške náhrady trov dovolacieho konania žalovaného rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 C.s.p.).

13. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.